

Μετάφραση: Ζήσιμος Σιδέρης. **Σκηνική προσρμογή - Σκηνοθεσία:** Γιάννης Βόγλης. **Ειδικός σύμβουλος:** Κωστής Κολώτας. **Μουσική Βάσος Αργυρίδης. Χορογραφίες:** Μαρία Αλθανού. **Σκηνικά:** Μαρία Λοιζίδου. **Κοστούμια:** Τζούλια Αστραίου - Χριστοφόρου. **Παίζουσα:** Σοφοκλής Πέππας, Γιώργος Μουαΐμης, Φαίδρος Στασίνας, Ελένη Σμυρνίου, Ζωή Κυπριανού, Ελενα Χριστοφή, Μόνικα Μελέκη, Παντελής Παπακωνσταντίνου, Φωτεινή Τσακίρη, Χριστόφορος Χριστοφόρου, Κυριάκος Τοφαρίδης, Δημήτρης Κανέλλος, Δημήτρης Μαργαρίτης, Παναγιώτης Χρυσάνθου, Παύλος Μπαλλίνης.

ΕΝΑΣ εκ θεάτρου πορθητής του τεράστιου οικοδομήματος του ομηρικού έπους πρέπει να είναι άνθρωπος πολύ ριψοκίνδυνος και με αποστομωτική προς τις χίλιες επιφυλάξεις των γύρω του αυτοπεποίθηση. Μόνο με τέτοια ελαττήρια μπορεί κανείς να επιχειρήσει να υπερπηδήσει τα τείχη των ολοφάνερων αντικειμενικών δυσκολιών. Στην περίπτωση που το βάρος της ευθύνης και για τη διασκευή και για τη σκηνοθετική «μετάφραση» του κειμένου στη θεατρική γλώσσα σηκώνουν οι ώμοι ενός, το τόλμημα του επιχειρήματος είναι ακόμα πιο εντυπωσιακό. Ο Γιάννης Βόγλης πρέπει να έχει το ρίσκο στο αίμα του και να πιστεύει πολύ στις δυνάμεις του, αν κρίνουμε από τα δείγματα της δουλειάς του στην Κύπρο. Και στη μεγάλη μουσική χορευτική παραγωγή «Βασιλης Ταιτσάνης» και στη «Μαρία Πενταγιώτισσα», έργο του Μπο-

Η «Οδύσσεια» από τον Γιάννη Βόγλη

στ, με δύσκολες στιλιστικές απαιτήσεις, η αποφασιστικότητα με την οποία ο Βόγλης οδήγησε τον ολιγομελή θίασο της ΕΘΑΛ, με τις ποικίλες ερασιτεχνικές του προεκτάσεις, προς το στόχο του, προκαλούσε αίσθηση, αλλά, πιστεύω, είχε και αρκετά γνωρίσματα απερισκεψίας.

Η διασκευή του κειμένου της «Οδύσσειας» ήταν ο αποφασιστικός παράγοντας για την επιτυχία όλου του επιχειρήματος. Ο Γιάννης Βόγλης δεν δίστασε να συρράψει τις περιπέτειες του Οδυσσέα, τα ταξίδια, τις μάχες, τα μάγια, τους έρωτες για να φτιάξει θεατρικό παραμύθι. Η ομαλότητα της μετάβασης από τη μια σκηνή στην άλλη είναι από τα προτερήματα της παράστασης. Οι γρήγορες ανασυγκροτήσεις της ομάδας και οι συμβολικές, ελάχιστες, αλλαγές στα σκηνικά και στα κοστούμια, έκαναν τη ροή της παράδοσης αδιάκοπη. Αλλά, ο ρυθμός αυτής της ροής, δυστυχώς, παραγνωρίστηκε και υποτάχτηκε στην υπερβολικά πιστή απόδοση της υπόθεσης. Η παράσταση έπασχε από έλλειψη ευρηματικών γεφυρώσεων που θα βοηθούσαν στη λύση των θεατρικά άγονων σκηνών. Η συμπύκνωση, η σύφιξη των σκηνικών δρομένων θα καταπολεμούσε την κάποια ρηχότητα της παράστασης, θα ενδυνάμωνε τη δημιουργική θεατρική πρωτοτυπία και θα αποδυνάμωνε την τάση

προς τη δευτερογενή εικονογράφηση.

Αντιθέτως, η θεατρικότητα που προερχότανε από ένα είδος «θεάτρου στο θέατρο», από την πρόσκληση, δηλαδή, του Οδυσσέα προς τα πρόσωπα των αφηγηματικών σκηνών να παραστήσουν άλλους ήρωες, λειτούργησε σαν άχρηστη θεατρική επιβάρυνση της παραμυθένιας πλοκής.

Οι σύγχρονες ποιητικές εμβολές δήλωναν την επιλογή της ευθείας οδού «επιστροφής» στο χρόνο. Η αξιολογή σύνθεση των ποιητικών κειμένων λειτούργησε σαν προσπάθεια σύναψης διαχρονικού διαλόγου μεταξύ διαφόρων ποιητικών εποχών του ίδιου πολιτισμού. Υπήρχαν στιγμές που ένιωθες ότι ο αφηγητής, Γιώργος Μουαΐμης, και ο Οδυσσέας, Σοφοκλής Πέππας, πραγματοποιούν το συγκεκριμένο στόχο του σκηνοθέτη μπαίνοντας σε μια σχέση διαλογικής επαφής πάνω από τα κεφάλια των ηρώων του παραμυθιού...

Εκεί που το παραμύθι άρχιζε να κινδυνεύει από την «εικονογραφική τάση» ήταν οι σκηνές με λίγο «κειμενικό» υλικό, όπου οι λύσεις που δόθηκαν ήταν κατ' έμένα υπερβολικά εξωτικές και στιλιστικά απομακρυσμένες από το ύφος του υπό διασκευή κειμένου. Εννοώ τη σκηνή της Κίρκης σε στιλ «γενικά οριεντάλ», τις Σειρήνες, τις ψυχές στον Αδη κ.λ.π. Όταν, όμως, η σκηνι-

κή εικόνα δεν εξυπηρετούσε κάποια συγκεκριμένη κίνηση πλοκής, αλλά έτεινε να φτάσει σε ύψος συμβολικό, όταν οι ναύτες σήκωναν ρυθμικά τα κουπιά, όταν η μουσική του Βάσου Αργυρίδη κτυπούταν σε θάλασσα γύρω από το τρωτό καράβι της Μαρίας Λοιζίδου, όταν ο Πέππας πρότασε το κουρασμένο από την προσπάθεια για επιβίωση και ευλογημένο με τη γνώση πρόσωπο του Οδυσσέα, τότε στη σκηνή συνέβαινε η «Οδύσσεια»... Οι περιορισμένες καλοκαιρινές επιλογές διαμόρφωσαν το υποκριτικό δυναμικό της παράστασης. Προσωπικά, όμως, δυσκολεύομαι να δεχτώ με κατανόηση την ανάθεση από τον Γιάννη Βόγλη του ρόλου της Πηνελόπης στη Ζωή Κυπριανού, της Αθηνάς στη Φωτεινή Τσακίρη, του Ευμαίου στον Παύλο Μπαλλίνη.

Ο σκηνοθέτης θα μπορούσε να περιμένει περισσότερη στήριξη του δικού του μύθου από τη σκηνογράφο της παράστασης Μαρία Λοιζίδου. Οι πλαινές κατασκευές, το καράβι και το «άνωι» της Πηνελόπης, ήταν ανάλαφρες και λειτουργικές. Ο σκηνογραφικός όμως μύθος ήταν ανύπαρκτος. Δυσκολεύομαι να καταλάβω τις αιτίες, επειδή η καλοκαιρινή υπαίθρια έκθεση της Μαρίας Λοιζίδου στον κήπο του Ιδρύματος Λεβέντη έβρυθε από μύθους, παράξενους καγοητευτικούς.

Ο Βάσος Αργυρίδης, η Τζούλια Αστραίου κι η Μαρία Αλθανού (ο συνθέτης, η ενδυματολόγος και η χορογράφος της παράστασης) δούλεψαν δημιουργικά και ευσυνειδήτως.